

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 15. května 2024 v Praze v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Kadlece a soudců JUDr. Miroslava Pavrovského a JUDr. Kateřiny Radkové odvolání **obžalovaného** ■■■■■ ■■■■■ narozeného ■■■■■■■■■■, a **státní zástupkyně** Krajského státního zastupitelství v Plzni proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. února 2024, č. j. 3 T 1/2024 – 267, a rozhodl

takto:

I.

Podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. se napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalovaného ve výroku o trestu **zrušuje**.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. se při nezměněných výrocích o vině a náhradě škody znovu rozhoduje tak, že se obžalovaný ■■■■■ ■■■■■ narozený ■■■■■■■■■■, **odsuzuje** podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku a § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku **k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let**.

Podle § 84 tr. zákoníku a § 85 odst. 1 tr. zákoníku **se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu 5 (pěti) let za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným**.

Podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku se **obžalovanému ukládá, aby se během zkušební doby zdržel kontaktu s poškozenou** ■■■■■ ■■■■■ narozenou ■■■■■■■■■■, bez přítomnosti jejího zákonného zástupce či jiné dospělé osoby zákonným zástupcem k dohledu nad kontaktem pověřené, a to až do doby, než poškozená nabude zletilosti.

II.

Podle § 256 tr. ř. se odvolání státní zástupkyně **zamítá**.

Odůvodnění:

1. **Napadeným rozsudkem** byl odsouzen obžalovaný ■■■■■ pro zločin znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku a zločin pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku k tříletému úhrnnému trestu odnětí svobody, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále byl adhezním výrokem zavázán podle § 228 odst. 1 tr. ř. uhradit poškozené ■■■■■ částku 100 000 Kč, jakožto náhradu nemajetkové újmy. Podle § 229 odst. 2 tr. zákoníku byla poškozená ■■■■■ odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.
2. Trestné činnosti se podle rozsudečného výroku soudu prvního stupně obžalovaný dopustil, zjednodušeně řečeno tak, že v druhé polovině roku 2022 využil předpokládaného spánku ■■■■■ poškozené, jejíž věk znal a v úmyslu se sexuálně uspokojit osahával poškozenou na prsou pod tričkem a vzal ruku poškozené do své ruky, položil ji na svůj obnažený penis a začal jej rukou poškozené třit, načež se poškozená začala hýbat a jednání zanechal. Když byl obžalovaný s poškozenou poté opět večer sám, nabídl jí poškrábání zad, a přestože byl odmítnut, začal jí na zádech hladit a následně zajel rukou pod tričko a osahával poškozenou na prsou, na což tato reagovala obranně, dala ruce před sebe a držela si peřinu před tělem a obžalovaný jednání zanechal.
3. Pouze proti výroku o trestu rozsudku Krajského soudu podal **obžalovaný** přímo do protokolu po jeho vyhlášení **odvolání**, které následně prostřednictvím obhájce odůvodnil. V zájmu co nejrychlejšího projednání věci prohlásil obžalovaný svoji vinu, přičemž za dané situace se nedomnívá, že bylo nutné ukládat trest spojený s přímou represí tak, jak mu byl vyměřen. Zdůraznil svou bezúhonnost, skutečnost, že nebyl nikdy projednáván ani pro přestupek a nebyla u něj zjištěna žádná psychická porucha či sexuální deviace. Domnívá se, že dostatečným by v jeho případě bylo uložení trestu výchovného, tzn. podmíněného trestu odnětí svobody s maximální zkušební dobou spojeného s dohledem probačního úředníka, popřípadě i v kombinaci s uložením peněžitého trestu. Zdůraznil, že v praxi jsou i pachatelům závažnějších mravnostních deliktů ukládány podmíněné tresty. Závěrem poukázal na péči o svoji nemocnou matku a na to, že kontakt s poškozenou, pokud je u babičky na návštěvě, probíhá i s ním bezproblémově a konečně, že částku 100 000 Kč na náhradě nemajetkové újmy poškozené již uhradil.
4. Rozsudek napadla **odvoláním** též **státní zástupkyně** a rovněž jej směřovala pouze do výroku o trestu, ovšem v neprospěch obžalovaného. Prohlášení obžalovaného o vině má za účelový krok, k němuž se po předchozím popírání uchýlil až v pozdější fázi trestního řízení ve snaze vyhnout se navrhovanému nepodmíněnému trestu. Zdůraznila nulovou sebereflexi obžalovaného, když po celé přípravné řízení obžalovaný tvrdil, že si poškozená obvinění vymyslela, čímž přispěl k prohloubení jejího traumatu, nejen nedůvěrou v rodině, ale i potřebou dalších výslechů a znaleckého zkoumání poškozené, což je nutně spojeno s její sekundární viktimizací.
5. Odvolatelé učinili **konečné návrhy** následovně: Obžalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a nově rozhodl tak, že se obžalovanému ukládá trest odnětí

svobody podmíněně odložený na maximální zkušební dobu, a to případně i v kombinaci s uložením trestu peněžitého. Odvolání státní zástupkyně navrhl jako nedůvodné zamítnout. Státní zástupkyně navrhla, aby Vrchní soud výrok o trestu zrušil a za splnění podmínek podle § 259 odst. 3, odst. 4 tr. ř. ve věci sám rozhodl tak, že obžalovaného odsoudí ve smyslu § 185 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku a § 58 odst. 2 písm. b), odst. 6 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tři a půl roku, pro jehož výkon bude obžalovaný zařazen do věznice s ostrahou. Odvolání obžalovaného navrhla podle § 256 tr. ř. zamítnout.

6. **Vrchní soud v Praze přezkoumal** z podnětu odvolání obžalovaného a státní zástupkyně podle § 254 odst. 1, odst. 2 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku o trestu napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu předchozího řízení, při vědomí nutnosti zohlednit i vady nevytýkané a mající původ ve výročních rozsudku odvoláním nenapadených, pokud by tyto měly vliv na správnost napadeného výroku o trestu a dospěl k následujícím závěrům.
7. Pokud jde o **procesní stránku věci**, řízení rozsudku předcházející netrpí závažnými vadami, které by mohly mít vliv na správnost a zákonnost skutkových zjištění, řízení jako celek bylo provedeno v souladu s trestním řádem, právo obžalovaného na obhajobu nebylo dotčeno.
8. **Dokazování** bylo provedeno v dostatečné šíři, nalézací soud zjistil skutkový stav věci tak, že o něm nejsou důvodné pochybnosti, dostal tak *zásadě materiální pravdy* (viz § 2 odst. 5 tr. ř.). Věcně správné a v dané věci efektivní bylo rozhodnutí o přijetí prohlášení viny podle § 206c odst. 4 tr. ř. Na tomto místě považuje odvolací soud nicméně za důležité upozornit na nesprávně zformulovaný výrok usnesení o přijetí prohlášení viny. Byť postup, kdy je popis skutku a jeho právní kvalifikace ve výroku řešen odkazem na znění obžaloby, je soudy prvního stupně preferován, praxe ukazuje, že přináší mnoho komplikací a nejasností. Napříště proto nalézací soud výrok usnesení naformuluje tak, že bude přímo obsahovat celý doslovný popis skutku a právní kvalifikaci, aby bylo zřejmé a nesporné, v jaké podobě bylo prohlášení učiněno. Nejde totiž o nevýznamné rozhodnutí, ale ve vztahu k popisu skutku a jeho kvalifikaci ve své podstatě o rozhodnutí konečné a meritorní (viz § 206c odst. 7 tr. ř.), pročež v něm musí být skutek a kvalifikace jasně specifikovány. V praxi se relativně často vyskytují v odvolacím řízení případy, kdy po přijetí prohlášení viny odkazem, jsou vznášeny námitky proti kvalifikaci i popisu skutku ve výroku rozsudku, zejména pokud je obžaloba přednesena nikoliv doslovně, jak je vyhotovena v písemné podobě, nemluvě o případech, kdy je státním zástupcem výslovně modifikována. V dané věci nadto usnesení ani neodkazuje na obžalobu, ale na prohlášení obžalovaného, který ovšem rovněž uvedl jen v obecné rovině, že souhlasí s popisem skutku.
9. Pokud jde o **skutkovou stránku věci**, tato byla po přijetí prohlášením viny postavena najisto, dokazování bylo provedeno pouze ve vztahu k adheznímu řízení a důkazy významnými pro úvahy o ukládaném trestu, které nalézací soud vyhodnotil logicky správně, a to jak jednotlivě, tak ve svém souhrnu a při zohlednění skutkového stavu plynoucího z prohlášení, postupoval tedy v duchu *zásady volného hodnocení důkazů* (viz § 2 odst. 6 tr. ř.). Veškerá skutková zjištění soudu jsou proto správná, důkazně, resp. prohlášením, které s důkazy založenými ve spise koresponduje, podložená, tzn. prokázána bez důvodných pochybností. Je bezpečně prokázáno, že k sexuálně motivovaným atakům popsáním ve skutkové větě napadeného rozsudku došlo, odpovídající je i zvolená **právní kvalifikace**.
10. **Výrok o trestu** shledal odvolací soud správným, pokud jde o jeho uložení jako úhrnného podle § 43 odst. 1 tr. zákoníku, neboť mezi oběma projednávanými trestnými činy je vztah vícečinného souběhu (oba se udály před zahájením trestního stíhání a jde o jednání časově oddělená a byť nesena obdobnou vůlí a záměrem obžalovaného, rozdílně právně kvalifikovaná). Rovněž správně byly nalézacím soudem shledány podmínky pro uložení trestu pod dolní hranicí zákonné trestní sazby podle § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, když obžalovaný prohlásil svoji vinu, což je

významná polehčující okolnost, svědčící o jeho náhledu na nepřijatelnost vlastního předchozího chování, a to přesto, že zpočátku vinu popíral. Získání náhledu je významnou okolností a podmínkou korekce chování do budoucna, i když k ní došlo až pod tlakem probíhajícího řízení. Tento závěr podporuje skutečnost, že obžalovaný poškozené uhradil nepravomocně přiznané odškodnění nemajetkové újmy, tedy svůj náhled neprojevil toliko slovy, ale i konkrétním činem. Dokazování bylo v odvolacím řízení doplněno listinami, konkrétně obžalovaným založenou Zprávou o pověsti od jeho dlouholetého zaměstnavatele [REDAKCE] která vyznívá vyloženě kladně a nabízí dokonce za jeho chování během případné zkušební doby záruku a poškozenou založené zpětvzetí odvolání, kde mimo jiné poškozená uvádí, že nikdy nepřerušila a i nadále udržuje kontakt s babičkou, která s obžalovaným žije a přiložila potvrzení o dvou platbách od obžalovaného, každá ve výši 100 000 Kč, z 8. března a 3. května 2024. Během odvolacího řízení tedy obžalovaný uhradil poškozené dalších 100 000 Kč, byť k tomuto kroku nalézacím soudem zavázán nebyl, čímž uspokojil nárok na reparaci nemajetkové újmy v poškozenou požadované výši. To vše při zohlednění okolností případu, kdy ze strany obžalovaného šlo o jednání zcela ojedinělé, nenásilné, v rámci škály znásilnění způsobem srovnatelným se souloží nijak invazivní, v podstatě ihned respektující poškozenou projevený odpor, uložení trestu pod dolní hranicí sazby umožňuje. Krajským soudem zvolená výměra trestu tří let, je všem zmíněným okolnostem rovněž odpovídající.

11. Naopak se odvolací soud neztotožnil s existencí podmínek snížení trestu z důvodů vymezených v ustanovení § 58 odst. 6 tr. zákoníku, které nalézací soud rovněž aplikoval, podle kterého lze uložit trest pod dolní hranicí sazby, pokud byl čin spáchán ve stadiu přípravy nebo pokusu jejichž povaha významně snižuje společenskou škodlivost činu. Tak tomu v dané věci ovšem nebylo. Zločin znásilnění byl spáchán tzv. *ukončeným pokusem*, kdy ke styku srovnatelnému se souloží došlo třením penisu obžalovaného rukou poškozené a vývojové stadium pokusu plyne pouze z omylu obžalovaného, že poškozená v daný okamžik spala. Pachatel tedy skutek fakticky dokončil a jen díky jeho omylu, že poškozená nevnímá, byla zvolena kvalifikace jako pokusu. Taková okolnost ovšem závažnost jednání nijak významně nesnižuje. Dané ustanovení míří především na případy, kdy znaky skutkové podstaty pachatel svým jednáním nenaplnil, kdy škodlivý následek činu nenastal, což není případ projednávané věci. Současně byť sazba u zločinu pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku je nižší, nelze přehlédnout skutečnost, že tento čin dokonán byl.
12. Na tomto místě lze zmínit, že státní zástupkyně v podané obžalobě navrhla aplikaci ustanovení § 58 odst. 6 tr. zákoníku a uložení trestu ve výměře tři a půl roku za situace, kdy obžalovaný vinu popíral a stavěl se negativně k náhradě nemajetkové újmy. Pokud došlo v tomto směru k tak významným posunům, jak shora zmíněno, je uložení trestu ve výměře tří let zcela odpovídající návrhu, neboť prohlášení viny a náhrada újmy, dokonce nad soudem určenou výši, jsou při úvahách o trestu okolnosti skutečně významné. Nadto státní zástupkyně požadovaná korekce výměry trestu o toliko šest měsíců, jistě nesvědčí pro závěr, že trest uložený Krajským soudem byl nepřiměřený, což je podmínka pro případný zásah nalézacího soudu ve smyslu § 258 odst. 1 písm. e) tr. ř. Odvolání státní zástupkyně proto Vrchní soudu shledal nedůvodným.
13. Naopak odvolací soud shledal důvodnou námitku obžalovaného, když jak výše v odstavcích 10. a 11. vyloženo uložení trestu v tříleté výměře je ke všem okolnostem věci přiměřené a současně u obžalovaného lze shledat i podmínky pro podmíněný odklad výkonu trestu podle § 84 tr. zákoníku ve spojení s § 81 odst. 1 tr. zákoníku. Obžalovaný je zcela bezúhonný, jednání bylo v rámci znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, aniž by odvolací soud snižoval fakt, že jde o zvláště závažný zločin s vysokou společenskou škodlivostí, pro daný typ trestné činnosti méně než průměrně invazivní, obžalovaný projevil náhled a nahradil poškozené nemajetkovou újmu, což dovoluje uzavřít, že pouhá hrozba trestem u něj bude pro naplnění účelu trestu dostatečná. S ohledem na závažnost zločinů byl výkon odložen podle § 85 odst. 1 tr. zákoníku na maximální zkušební dobu pěti let a za současně vysloveného dohledu.

Dále bylo podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku obžalovanému uloženo omezení nestýkat se během zkušební doby s poškozenou ██████████ ██████████ bez přítomnosti jejího zákonného zástupce nebo jím k tomu pověřené osoby. Jelikož během zkušební doby poškozená dosáhne zletilosti, počínaje dnem osmnáctých narozenin nebude již mít zákonného zástupce a nabude plné právní způsobilosti, je toto omezení limitováno právě zletilostí poškozené. Dané omezení bude v kombinaci s dohledem, v jehož rámci bude plnění omezení připomínáno a kontrolováno, dle názoru soudu lepší zárukou pro nápravu chování obžalovaného do budoucna nežli přímý výkon trestu.

14. I při ukládání trestu je nutno zohlednit fakt, že od spáchání skutku uběhly dva roky, kdy obžalovaný nejen že podle všeho nerecidivoval, tedy vede řádný život, ale ve spolupráci s rodinou došlo k vytvoření jistých pravidel styku obžalovaného s poškozenou, která svoji babičku, která je zároveň družkou obžalovaného i nadále navštěvuje. Těmto pravidlům odpovídá a dává jím jasný rámec na příštích takřka pět let právě uložené omezení, kdy současně bude chování obžalovaného pod kontrolou probačního úředníka odborně vedeno. Tak je vytvořen dobrý předpoklad, že v průběhu celkem sedmi let od činu si obžalovaný jasně a pevně zafixuje nedovolenost obdobného chování, osvojí pravidla a limity chování nejen k poškozené, ale nezletilým obecně a jsou tak dány předpoklady pro naplnění účelu trestu bez jeho výkonu. Současně si je obžalovaný nutně jasně vědom, že v případě recidivy nejenže vykoná tříletý podmíněný uložený trest, ale bude mu uložen další nutně významně přísnější trest, který bude s jistotou nepodmíněný. Motivace k řádnému životu je tedy u dosud bezúhonného obžalovaného skutečně silná, efektivní a umožňující obnovit vztahy v rámci rodiny obžalovaného. Naopak přímý výkon trestu, který od činu dva roky postupně budované vztahy a obnovování důvěry nutně narušil, by mohl po propuštění obžalovaného paradoxně vytvořit situaci významně komplikovanější a jen obtížně řešitelnou bez odborné pomoci.
15. K úvahám o trestu nutno dodat, že návrh obhajoby na uložení peněžitého trestu vedle podmíněného trestu odnětí svobody je v rozporu se zákonem. Jakkoliv se může zdát v obdobných hraničních případech, kdy jako v této věci je projednáván zločin, ovšem zachovalého pachatele, který prohlásil vinu a aktivně přistoupil k náhradě činem způsobené újmy a jsou splněny v praxi jen výjimečně dané podmínky pro uložení trestu pod dolní hranicí sazby podle § 58 tr. zákoníku a je s ohledem na další okolnosti případu na místě zvažovat zda není na místě uložit trest odnětí svobody toliko podmíněně, zda je vhodné trest dále zpřísnit a postihnout obžalovaného i na majetku uložením trestu peněžitého, dikce § 67 tr. zákoníku takový postup vylučuje. Peněžitý trest lze podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku uložit, jestliže pachatel získal či se snažil získat pro sebe nebo jiného majetkový prospěch, což v dané věci naplněno není. Podle § 67 odst. 2 tr. zákoníku pak lze peněžitý trest uložit i tehdy, jestliže to zákon u daného trestného činu dovoluje, nebo je trest ukládán za přečin. V dané věci je projednáván zločin podle § 185 tr. zákoníku, resp. § 187 tr. zákoníku, z nichž ani jeden uložení peněžitého trestu neumožňuje. Speciálně vymezené podmínky pro uložení peněžitého trestu tak ve věci nejsou dány a zároveň jde o úpravu speciální, tedy přednostní, oproti obecné úpravě ukládání trestů samostatně a vedle sebe (viz § 53 tr. zákoníku), která se v případě peněžitého trestu uplatní jen tehdy, jsou-li současně splněny podmínky pro jeho uložení (viz § 67 tr. zákoníku).
16. Ze všech těchto důvodů tedy Vrchní soud pouze oddělitelný výrok o trestu v napadeném rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. při nezměněných výrocích o vině a náhradě škody znovu rozhodl tak, že obžalovaného ██████████ odsoudil podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku a § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 84 tr. zákoníku a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu pěti let za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným. Podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku obžalovanému dále uložil přiměřené omezení, aby se během zkušební doby zdržel kontaktu s poškozenou ██████████ ██████████ bez přítomnosti jejího zákonného zástupce či jiné dospělé

osoby zákonným zástupcem k dohledu nad kontaktem pověřené, a to až do doby, než poškozená nabude zletilosti. Z těchto důvodů pak podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné odvolání státní zástupkyně podané do výroku o trestu v neprospěch obžalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný. Do dvou měsíců od jeho doručení však proti němu mohou podat dovolání obžalovaný a nejvyšší státní zástupce k Nejvyššímu soudu v Brně prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni (Krajský soud v Plzni). Nejvyšší státní zástupce může dovolání podat ve prospěch i v neprospěch obžalovaného. Obžalovaný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr. ř.

Praha, 15. května 2024

Mgr. Jan Kadlec, v. r.
předseda senátu